

Stephan Sander-Faes

ŠIME BUDINIĆ U ZADRU 1556-1569:
TOPOGRAFIJA SVAKODNEVNOG ŽIVOTA RENESANSNOG
HUMANISTA

U ovom radu ispituju se obiteljske veze i svakodnevne interakcije Šime Budinića (1530/35-1600) od 1540-ih do 1565. Do sada je pozornost proučavatelja bila usmjerena na njegova kasnija teološka i humanistička nastojanja, a malo je bilo poznato o njegovim formativnim godinama i desetljeću koje je proveo radeći kao bilježnik. Na temelju novih arhivskih podataka uvećava se naše znanje o njemu i pružaju se novi uvidi u rano razdoblje života toga dalmatinskog humanista.

Kombinirajući prethodno neiskorištene primarne izvore, tj. zapise Budinića i njegovih kolega bilježnika, ovaj se prilog koristi pristupima što su ih tijekom posljednje četvrtine 20. st. razvili društveni povjesničari (mikropovijest, *Alltagsgeschichte*), da bi se na taj način rekonstruirali opseg i dubina Budinićeve obiteljskog naslijeđa, poslovnih veza i socijalne interakcije. Takvim pristupom došlo se do četiriju glavnih uvida. Prvo, prateći trag Budinićevih najbližih obiteljskih odnosa u bilježničkim zapisima, utvrđena je lokacija glavne kuće obitelji Budinić: ona se nalazila u neposrednoj blizini glavne zadarske ulice i katedrale. Drugo, osim takva, središnjeg smještaja u gradu, Budinić je bio blizak vodećim članovima zadarskog društva, među kojima su utjecajni posrednici u crkvenim poslovima, kao što je Sanctus de Sanctis, a važan je i utjecaj zadarskog odvjetnika Hieronymusa Cortesiusa, rodom Rabljanina, koji je u obitelji Budinić bio odgajatelj. Ovi aspekti upućuju na treći važan čimbenik, a to je uloga određenih pojedinaca, poput spomenutih Sanctusa de Sanctisa i Hieronymusa Cortesiusa. Sasvim je sigurno da su oni igrali veliku ulogu u životima članova obitelji Budinić, ali njihovi potencijalni utjecaji i dalje su nedovoljno istraženi. Napokon, pozorna i sustavna analiza dostupnih bilježničkih zapisa otkrila je jedinstveni slučaj u kojem se Šime Budinić i Sanctus de Sanctis pojavljuju zajedno, pri čemu je njihov odnos označen latinskom riječi *nepos*. Iako ona može značiti ili nećaka ili unuka, sustavno proučavanje sačuvanih bilježničkih zapisa koji se tiču članova obitelji Budinić, tj. Klare i njezinih sinova Antuna i Stjepana, nije iznijelo nijedan slučaj u kojem se Šime Budinić spominje u kakvu obiteljskom odnosu. To sugerira da je Urličev početni prijevod (»ujak«) možda bio bliži zbilji od Antoljakove reinterpretacije (»djed«) četrdeset godina kasnije. Istodobno, zbir prikupljenih podataka, poput preciznih naznaka o bračnom ugovoru Klare de Sanctis i Mihovila Budinića sklopljenom u Dubrovniku 1521. godine, nudi niz polazišta za buduća istraživanja.

Fokusirajući se na prostorni raspon, društvene odnose i odnose među stanovnicima Zadra, ovaj rad rekreira Budinićevo »topografiju svakodnevnog života«, nudeći tako pragmatičan dalji put koji omogućuje cjelovitu rekonstrukciju

aktivnosti pojedinca i ujedno otvara niz polazišta za buduća istraživanja unutar (i onkraj) mletačkoga Jadrana.

Ključne riječi: renesansni humanizam, Mletačka Republika, Dalmacija, mikropovijest, isprepletana povijest, urbana povijest, Šime Budinić